

Дуда Т. Т.

кандидат економічних наук, доцент
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут,
м. Хмельницький, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах економічної глобалізації практично перед кожною українською компанією постає питання міжнародної співпраці. Необхідною умовою її успішної реалізації є можливість отримання повної, а головне зрозумілої для всіх користувачів інформації про господарську діяльність суб'єктів господарювання завдяки чинній, якісно складеній фінансовій звітності, якщо вона підготовлена відповідно до вимог, відмінних від національних принципів ведення звітності, міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ).

В Україні з 2011 року почався процес реалізації стратегічного застосування МСФЗ до публічних акціонерних товариств, банків, страховиків та інших національних суб'єктів господарювання. У його подальший розвиток та удосконалення Верховна Рада України 5 жовтня 2017 року внесла зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень) [1], а саме: уточнено вимоги щодо складання фінансової звітності за МСФЗ підприємствами, що становлять суспільний інтерес та підприємствами, що займаються видобутком корисних копалин загальнодержавного значення в розрізі категорій підприємств (особливо підприємств, що становлять суспільний інтерес); визначені підходи до подання та оприлюднення фінансової звітності (уточнені дати оприлюднення фінансової звітності) та імплементовані вимоги Директиви ЄС № 2013/34/ЄС і МСФЗ в частині консолідованої фінансової звітності з уточненням, що вона складається за правилами національних або міжнародних стандартів ведення бухгалтерського обліку.

Проблемам трансформації фінансової звітності приділяється значна увага як з боку вчених-економістів (Голов С., Костюченко В., Кулага О. та інших) [2], так і практиків (аудиторів, практикуючих бухгалтерів, аналітиків) [3,4].

З огляду на це виникає необхідність у проведенні більш поглибленого аналізу організації трансформації фінансової звітності, складеної за національними правилами ведення обліку, у таку звітність, що відповідає принципам МСФЗ.

Трансформація – це сукупність процедур перетворення фінансової інформації, складеної за одними правилами, наприклад, за П(С)БО та НП(С)БО, у звітні дані, складені за іншими правилами, зокрема за правилами МСФЗ. Такий процес викликає особливий попит з боку керівництва підприємств, яким необхідно вкрай у стиснуті терміни перейти на міжнародні правила ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Прискореність такого процесу обумовлюється як зовнішніми чинниками (державне регулювання у сфері бізнесу через призму бухгалтерського обліку та фінансової звітності), так і внутрішніми (пошук інвестора та необхідність у проведенні інвестиційно-інноваційних процесів).

У світлі цього нами проведений аналіз переліку з надання консультаційних послуг аудиторських компаній в Україні щодо трансформації фінансової звітності [3,4]. Як виявилось, означений обліково-звітний процес може здійснюватись за планом синтезованих процедур (етапів) та їх аналітичного розкриття шляхом деталізації. На підставі вивчення досвіду українських аудиторських та консультаційних фірм щодо надання послуг з трансформації нами пропонується наступні синтезовані етапи та його складові у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Етапи трансформації фінансової звітності та її складові

№	Етап трансформації	Елементи етапу
1	Підготовчий	1.1 Вивчення загальних вимог до звітності у форматі МСФЗ 1.2 Порівняльний аналіз МСФЗ та П(С)БО і НП(С)БО, виявлення розходжень в оцінках 1.3 Вивчення вимог МСФЗ (IFRS) 1 «Перше застосування МСФЗ» 1.4 Складання облікової політики за МСФЗ
2	Безпосередня трансформація	2.1 Порівняльний аналіз облікової політики за вимогами П(С)БО та НП(С)БО і МСФЗ, виявлення сфери коригувань 2.2 Збір інформації, необхідної для трансформації 2.3 Вибір формату компонентів звітності та підготовка робочих документів 2.4 Коригування, декласифікація, перекласифікація 2.5 Підготовка початкового балансу 2.6 Підготовка балансу та звіту про прибутки та збитки у форматі МСФЗ 2.7 Підготовка звіту про зміни у капіталі та звіту про рух грошових коштів (за обраним макетом) 2.8 Підготовка пояснень та приміток до звітності у форматі МСФЗ
3	Посттрансформаційні процедури	3.1 Підготовка додаткових розділів звітності 3.2 Коригування показників звітності з урахуванням інфляції 3.3 Переведення показників у іноземну валюту(за необхідності)

У деяких випадках процес трансформації фінансової звітності можна уявити у більш деталізованому варіанті. Наприклад, в цілях цивілізованого і ефективного ведення бізнесу аудиторські компанії готові до поетапного процесу трансформації фінансової звітності за МСФЗ відповідно такій послідовності:

- 1) розробка облікової політики;
- 2) вибір валюти оцінки і валюти представлення звітності;
- 3) розрахунок вхідних залишків;
- 4) розробка трансформаційної моделі;
- 5) розробка (при необхідності) додаткового плану рахунків за МСФЗ і таблиці відповідності (меппінга) українського плану рахунків бухгалтерського обліку;
- 6) оцінка корпоративної структури компанії для визначення дочірніх і залежних підприємств, які необхідно включити у звітність;
- 7) визначення характерних галузевих особливостей підприємства і збір інформації, необхідної для розрахунку трансформаційних коректувань;
- 8) перегрупування і перекласифікація статей перерахунків з П(С)БО і НП(С)БО до МСФЗ;
- 9) кінцева трансформація фінансової звітності за МСФЗ.

При трансформації фінансової звітності її показники за вимогами МСФЗ формуються на основі показників звітності, складеної за національними бухгалтерськими стандартами, скоригованих на величину відмінностей у принципах ведення обліку та складання звітності. Особливе та важливе, на наш погляд, місце при цьому займає меппінг. В широкому розумінні це - процедура взаємозв'язку інформаційної облікової системи з формами звітності шляхом складання таблиць відповідностей бухгалтерських рахунків з різних їх планів, наприклад, українських та відповідних рахунків об'єктам обліку за МСФЗ.

У вузькому сенсі меппінг [5] сприймається як закладені спеціалістом з трансформації фінансової звітності підприємства конкретні правила, за якими будуть формуватися

необхідні керівництву такого суб'єкта господарювання звіти. При цьому таблиці меппінгу можуть бути застосовані і при формуванні управлінської корпоративної звітності (частіше в холдингах, компаніях з філіями).

Як вважають спеціалісти щодо трансформації національної звітності (стає актуальною навіть така вузька спеціалізація) до вимог GAAP[5], фінансову звітність можна трансформувати що найменше у чотири етапи з використанням таблиць меппінга та ручних коригувань, а саме: перший етап – структурна трансформація балансу та звіту про прибутки та збитки; другий етап – використання коригуючих бухгалтерських проводок, направлених на подолання якісних відмінностей між українською звітністю та звітністю за МСФЗ. Відповідні бухгалтерські проведення здійснює спеціаліст з трансформації ручним методом.

Третій етап присвячений складанню звітності за МСФЗ на підставі трансформованого балансу, звіту про прибутки та збитки інших форм звітності: звіту про рух грошових коштів, звіту про зміни у власному капіталі. На цьому етапі таблиця включає показники проміжної фінансової звітності за МСФЗ та опис коригувань, здійснених означеним спеціалістом з трансформації. Четвертий етап – це підготовка описової частини конкретного звіту з поясненнями, примітками та різноманітною додатковою інформацією як для фінансових, так і не фінансових менеджерів.

Отже організація процесу трансформації статей звітності тісно пов'язана з її інтерпретацією відповідно до вимог міжнародних облікових та звітних стандартів. За результатами проведеної організаційної та суттєвої роботи утворюються наступні форми фінансової звітності, складеної відповідно до принципів МСФЗ: трансформований звіт про фінансовий стан; трансформований звіт про прибутки та збитки або про сукупний дохід; трансформований звіт про рух грошових коштів (складений прямим або непрямим способом за вільним вибором підприємства); трансформований звіт про зміни капіталу; примітки до фінансової звітності; трансформаційні таблиці. Умовою підготовки якісних фінансових звітів, на наш погляд, є компетентне сприйняття організації процесу її трансформації як менеджерами підприємства всіх рівнів, так і безпосередньо бухгалтерською службою.

Під впливом подальшого реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності, про що свідчать зміни у їх нормативно-правовому полі, розвитку моделі складання фінансових звітів за принципами МСФЗ необхідно керуватись знаннями процесу організації трансформаційних процедур як на загальному рівні, так і на рівні їх деталізованих складових.

Список використаних джерел

1. «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень: Закон України від 05.10.2017р. № 2164-VIII [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Голов С.Ф. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами: методичні рекомендації/ С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, О.М. Кулага. – Вінниця: ТОВ «Консоль», 2010. – 308 с.
3. Рогозний С. Трансформація за МСФЗ: Порядок. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rogozny.com.ua/zvitnist-za-msfz/transformatsiya-za-msfz-poryadok>.
4. Відкрита Міжнародна інтернет-конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/transformaciya-finansovo%D1%97-zvitnosti-ukra>.
5. Формирование отчетности компании с использованием «мэппинга». [Електронний ресурс] - Режим доступу: gaap.ru/articles/formirovanie_otchetnosti_kompanii_s_ispolzovaniem_mepinga.